
SURİYE VE IRAK SAVAŞLARI HAKKINDA OKUDUĞUN HER ŞEY YANLIŞ OLABİLİR!

26.12.2016

T 24, 24 Aralık 2016

Savaş esnasında aktarılan haberlerin hayat mücadelesi veren direniş hareketince propagandaya dönüştürülmesi veya dönüştürülmesine müsaade edilmesi kaçınılmaz bir durum

Musul ve Halepte isyancıların yönetiminde bulunan bölgeler gazeteciler için oldukça tehlikelidir. Ancak Ortadoğu haberlerine karşı muazzam bir ilgi duyulduğundan, medyanın dolaylı yoldan elde ettiği bu bilgilerin güvenilirliğini sağlaması gerekmektedir.

Suriye ordusu ve Şii asıllı yardımcı müttefik kuvvetler Doğu Halepe doğru kendi yollarında ilerlerken aynı zamanda Amerikan öncü hava kuvvetleri tarafından desteklenen Irak askeri de Doğu Musulu ele geçirmeye çalışmaktadır. Son iki haftadır bombalanmakta olan Halepte yaklaşık 300 sivilin hükümetin topçu birlikleri tarafından öldürüldüğü; öte yandan Musulda ise son bir ayda 600 sivilin hayatını kaybettiği bildirilmektedir.

Tüm bu benzerliklere rağmen bu iki işgal, uluslararası medya tarafından tamamen farklı bir biçimde bildirilmektedir.

Musulda IŞİD rastgele kullandığı havan topları ve intihar bombacıları ile sivil kayıplarından sorumlu tutulurken; Irak ordusunun, hava yollu geçişine tamamen izin verilmektedir. IŞİD ayrıca; sivillerin canlı kalkan olarak kullanılabilmesi için şehri terk etmelerine mani olmasından kaynaklı suçlanmaktadır.

Bunun tersine Batı basını, Esadın kaçmaya çalışan veya kalmayı tercih eden sivilleri ayırt etmeksizin yaptığı kıyımı barbarlık olarak tanımlamaktadır. BM insan ilişkileri başkanı S.O'Brien bu hafta Halepteki isyancıların öldürülmesinin durdurulmasını önermiş; ancak bu konu, Musuldan farklı olarak, fazla ilgi görmemiştir.

Doğu Halep ve Doğu Musul işgallerini birbirine benzer kılan ve aynı zamanda geçmişte yaşanan diğer kuşatmalardan farklılaştıran tek faktör; İsrailin Beyrut (1982) ve Gaza (2014) kuşatmasında olduğu gibi, bu bölgelerde bağımsız yabancı gazetecilerin bulunmamasıdır. Yabancı gazeteciler; IŞİD'in yabancıları esir alması ve kafa kesme operasyonları gibi makul gerekçelerle orada bulunmayı tercih etmemektedirler. Yakın zamana kadar El-Kaidenin Suriye operasyonuna dahil olması ile birlikte Jabhat el Nusra, yabancıları daha çok fidye amaçlı esir alarak kana susamışlığı sadece bir nebze perdeleyebilmiştir.

En az 45 mülteci kaçmaya çalışırken mevcut rejim tarafından öldürülmüştür.

Suriyedeki topyekün silahlı direnişi idare altına alan iki grup bulunmaktadır; Halepte savaşı 10

bin savaşçının sadece yüzde 20'sini oluşturan Nusra; Ahrar el- Sham güçlerinin de desteği ile yerel halka önderlik etmektedir.

Beklendiği üzere yabancı gazeteciler Doğu Halep ve isyancılara ait bölgelerle ilgili gelişmeleri Lübnan ve Türkiye üzerinden bildirmektedirler. Bizzat kendi gözlemleri ile haber yapmayı deneyen korkusuz muhabirlerden kimileri kendilerini ya esir alınmış ya da alelacele bir araba bagajına tıklmış bir biçimde bulmuşlardır.

Tecrübeler, yabancı muhabirlerin hayatlarını Suriyedeki en ılımlı muhalif güçlere bile emanet etmemekte çok haklı olduklarını göstermektedirler. Ancak işin garip yanı; aynı medya kuruluşlarının çocuk kaçırma ve insanları rehin alma konusunda potansiyeli yüksek kesimlerden topladıkları haberlerin gerçekliğine güvenmeye devam etmelerindedir. Her ne kadar tarafsız eylemcilere güvendiklerini söyleyerek kendilerini savunsalar da tüm kanıtlar, Doğu Halepteki bu tip grupların faaliyetlerini sadece El-Kaide örgütünden alınacak izinler çerçevesinde yürütülebildiklerini göstermektedir.

Savaş esnasında aktarılan haberlerin hayat mücadelesi veren direniş hareketince propagandaya dönüştürülmesi veya dönüştürülmesine müsaade edilmesi kaçınılmaz bir durumdur. Kusur buna sebep olandan ziyade; şüphe uyandıran tek taraflı hikâyelerle beslenen medyanın buna razı gelmesindedir.

Örneğin; son haftalarda Doğu Halepte çevrilen bir filmde, sivil ölüm ve yaralanmalardan oluşan insani trajedinin yürek burkan görüntüleri yer almaktadır. Filmde yaralı ya da ölü 10 bin askerin vuruluşuna yer verilmiştir.

Elbette bunlardan hiçbiri yeni değildir. Orta Asyadaki mevcut savaş; Saddam Hüseyinin sahip olduğu kitle imha silahlarının tehdit unsuru yarattığı gerekçesiyle Amerika tarafından 2003 yılında Iraka müdahale edilmesi ile başlamıştır. Batılı gazetecilerin üzerinde durmakta oldukları gibi, kitle imha silahlarının varolduğunu öne süren Iraklı muhaliflerin kanıtların peşine düşmüş olması, oldukça memnun edici bir gelişmedir.

Benzer hikâyeleri üreten; hayatlarını tamamen Saddamı devirmek ya da Amerikaya devirtmek üzerine kurmuş olan bazı kesimler; kendilerini yanlış bilgilendirildiklerini öne sürerek Irak muhaliflerini eleştirme küstahlığını da göstermişlerdir.

Çok benzer bir şekilde 2011 yılında Libyada Nato desteği ile ortaya çıkan Kaddafi karşıtlığı da sadece kendi çıkarları için çalışan medyanın saflığının (!) bir göstergedir.

Libyalı muhalifler tarafından yayılan ve çoğunlukla insan hakları organizasyonu tarafından asılsız olduğu kanıtlanan vahşet hikayeleri kısmen kaynak olarak gösterilse de, hızlı bir şekilde düzenlenerek haberlere konu edilmişlerdir.

Suriye Savaşını yayınlamak oldukça güç bir iştir; özellikle muhaliflerin kontrolü altında olan bölgelerde haber yapmak İşid ve El-Kaidenin çeşitli türevlerinden dolayı oldukça tehlikeli hale gelmiştir. Kamuoyunda bu bölgelerden gelecek haberlere yönelik ciddi bir duyarlılık olduğundan ötürü söz konusu medya şirketleri; savaşın bizzat içinde yaşamakta olan özellikle cihad karşıtı gruplara üye ya da sempatizan olma ihtimalleri yüksek kesimlerden dolayı yoldan gelen bu haberlere itibar etmek durumunda kalmışlardır.

Habercilerin genel bir zaafı; başkaları tarafından hazırlanan haberleri aktarırken gerçekleri

derinlemesine irdeliyormuş gibi davranmalarındır. Aslında insanların çoğunlukla kendi mesleki yaşamlarını, bürokratik çatışmalarını ve hatta kini, yalanı ve uğradıkları haksızlıkları dile getirmelerinin amacının bu konuları ön plana çıkarmak istedikleri olduğunu, eskiden beri çok iyi bilirler.

Burada mütevazı/iyi niyetli habercileri ayırmak/korumak adına belirtmek gerekir ki; gündemi kişilerden ziyade evde, işte ve medyada oluşan sürü psikolojisi belirler. Olayı yakından takip edenler baş haber yapılmaya çalışılan, iştah kabartan bu masallara her ne kadar şüpheyle yaklaşılsalar da, yapabilecekleri pek de birşey olmadığını hissederler.

2002-2003 yıllarında birçok New York Times gazetecisi, WMD (Kitle İmha Silahları) hakkında şüphe uyandıran hikayeler yazmıştı. Amaç; ileride yazılacak yeni makalelerle gazetelerin içine gömülü bu hikayeleri ortaya çıkarmak, Saddamın bu silahlara sahip olduğunu ve dünyayı tehdit ettiğinin kanıtlanmasını kolaylaştırmaktı.

Gazeteciler ve benzer şekilde halk; Suriye ve Irak ile ilgili haberleri makul bir şüphe eşliğinde değerlendirmelidir. Eski BM ve Arap Cemiyeti Özel Temsilcisi Lakahr Brahminin 2014 yılında görevinden ayrılırken yaptığı açıklamada söylemiş olduğu sözler, her zaman akıllarda tutulmalıdırlar: Herkesin kendi gündemi vardır; Suriye halkının çıkarları ondan sonra gelir, belki daha sonra, belki de hiç...

İfade; Suriye trajedisini bu zamana kadar yayınlanmış kitaplar arasında en doğru ve tarafsız şekilde anlatan Christopher Phillips tarafından yazılmış Suriye Savaşı: Ortadoğuda Uluslararası Çekişme isimli kitaptan alınmıştır. C.Phillips hangi olayın neden meydana geldiğini açıklayabilmek için kanıtları sağduyulu bir şekilde değerlendirmiştir. Yabancı güçlerin kendi çıkarları doğrultusunda Suriyenin gündeminde ve yaşanılması gereken olaylarda karar kıldığını ve dışardan gerçekleştirilmekte olan müdahalelerin hangileri olduğunu gayet iyi anlamış ve bunları kitaba aktarmıştır.

Sonuçta; hükümet yetkililerinin gelişmelerle ilgili en yalın açıklamalarına itibar edip; Esadın her zaman devrilme eşiğinde olduğunu kabul ederek aslında gazetecilerden çok daha iyi bir iş çıkarmıştır.

Phillips kitabında; 2011 yılında Suriyede halk ayaklanması tepe noktasındayken ve medya Esadın bitirildiğine ikna olmuşken, Damascusda uzun yıllar hizmet veren İngiliz büyükelçi Simon Collisin, Esadın hala nüfusun 30-40% ın oluşturan destekçisine güvendiği ifadesine yer vermiştir.

Fransız Büyükelçi de yine aynı şekilde ihtiyatlı yaklaşım gösterdiğinden dolayı Paristeki üstleri tarafından; Verdiğin bilgiler doğru olmamakla birlikte Esad rejimi yıkılmalıdır ve er ya da geç yıkılacaktır cevabı ile terslenmiştir.

Kaynak/Source: